

Реферати

**РОЛЬ ЛЕКЦИИ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ
ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН
В СИСТЕМЕ БОЛОНСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ**

Журакивская О. Я.

Роль лекции в условиях кредитно-модульной системы образования заключается в: формировании заинтересованности студентов к изучению предмета; создании «стандарта дисциплины»; установлении конкретных связей предмета с другими клиническими и теоретическими дисциплинами; интерактивном характере обучения на лекции; экспресс-контроле эффективности обучения студентов в процессе лекции; систематизации и обобщении имеющихся знаний, формировании на их основе идейных взглядов, убеждений будущего врача-специалиста с развитием познавательных и профессиональных его интересов. Лекция призвана не только формировать у студентов основы знаний по определенной научной области, но и определять направление, содержание и характер других видов учебных занятий (семинаров, практических и лабораторных работ) и самостоятельной работы. Дидактическая и воспитательная роль лекции заключается в том, чтобы дать студентам современные, целостные, взаимосвязанные знания, уровень которых определяется целевой установкой на каждую конкретную тему.

Ключевые слова: лекция, анатомия человека, высшие медицинские заведения.

Стаття надійшла 30.10.2014 р.

**THE ROLE OF LECTURE IN TEACHING
THEORETICAL SUBJECTS
IN BOLOGNA EDUCATION SYSTEM**

Zhurakivska O. Ya.

The role of lecture in a credit-module system lies in the formation of students interest to the subject studying; creating a "standard of discipline"; establishing specific subject links with other clinical and theoretical disciplines; interactive character on lecture studying; express- control of training students effectiveness in the process of lecture; systematization and generalization of accumulated knowledge, formation on their basis of ideological views, beliefs of future doctor-specialist with the development of cognitive and professional interests. The lecture is designed not only to form students' basic knowledge in a particular scientific field, but also determine the direction, content and nature of other types of classes (seminars, practical and laboratory work) and independent work. Didactic and educational lecture role is to give students a modern, holistic, interconnected knowledge level of which is determined by target setting for each particular topic.

Key words: lecture, human anatomy, higher medical institutions.

УДК 378.147+614.253.4+577.1

М. В. Карнець

Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ

**ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ, ЯК ОБ'ЄКТИВНОГО МЕТОДИЧНОГО
ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНКИ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ**

У статті розглянуто питання адекватності оцінювання навчальної діяльності студентів. Це обумовлено тим, що об'єктивність оцінювання знань студентів – шлях до мотивації систематичної навчальної діяльності. Обґрунтовуються переваги тестового контролю, як одного із засобів педагогічної діагностики. Подаються пропозиції щодо вирішення проблеми якості контролю знань з досвіду викладання дисципліни «Медична хімія» для студентів-першокурсників за умов кредитно-модульної системи навчання.

Ключові слова: тестування, контроль знань, кредитно-модульна система.

Система навчання у вищій школі - багатогранний процес, який складається з цілого ряду взаємопов'язаних елементів. Серед них важливе місце посідає контроль знань, тобто організація зворотного зв'язку як засобу управління навчально-виховним процесом. Посилення уваги до проблеми контролю знань викликано не тільки бажанням визначити ступінь підготовленості студентів, але і удосконаленням всієї системи навчання.

Приєднання системи освіти України до Болонського процесу вимагає створення об'єктивного методичного інструментарію оцінки якості навчання. Необхідність розробки ефективної системи моніторингу якості освітнього процесу була визначена державними документами у галузі вищої освіти як одна з найважливіших проблем [6]. Міністерство освіти України спрямовує зусилля науковців, практичних працівників освітньої галузі на розробку та впровадження тестового контролю знань у навчальний процес. Мова йде про систематичне застосування тестових методик для оцінки рівня навчальних досягнень студентів.

Засобом визначення кількісних і якісних параметрів технології навчання виступає контроль, як один із невід'ємних компонентів процесу діагностування навчальних досягнень студентів. Серед основних форм контролю знань студентів (поточний, модульний, підсумковий) особливе місце займає поточний контроль, мета якого – відстежувати перебіг навчання, отримувати інформацію про відповідність навчальних досягнень студентів вимогам чинної програми. Ефективне застосування тестів вимагає від викладача ознайомлення з типами тестових завдань, загальними підходами до їх створення та особливостями оцінювання. Керуючи процесом навчання, викладач повинен не тільки повідомляти студентам певну інформацію або

організувати сприйняття цієї інформації з інших джерел, але і повинен одночасно мати вичерпні відомості про те, як виконується ця робота, яка кількість і якість засвоєних знань.

Метою роботи було обґрунтування переваги використання тестових методів контролю знань студентів.

Матеріал та методи дослідження. Робота базується на аналізі результатів використання тестових методик для діагностики рівня навчальних досягнень студентів першого курсу медичних університетів та її важливої ролі в системі підготовки висококваліфікованих фахівців на прикладі Івано-Франківського національного медичного університету з досвіду кафедри біологічної та медичної хімії. Вивчення студентами-першокурсниками дисципліни «Медична хімія» закладає основи з вивчення молекулярної біології, генетики, фізіології, патології, загальної та молекулярної фармакології, токсикології та пропедевтики клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з хімії, насамперед біохімічних процесів, які мають місце в організмі здорової та хворої людини, в процесі подальшого навчання і професійній діяльності.

Із впровадженням Болонського процесу у національний освітній процес, тестування як форма контролю знань студентів все більше стає поширеною серед викладачів ВНЗ. Адже студенти повинні бути оцінені на кожному занятті, а встигнути опитати всіх усно і оцінити об'єктивно дуже важко. Крім того, до 2/3 теоретичного матеріалу з навчальної дисципліни «Медична хімія», відповідно до навчальних планів, видається на самостійне опрацювання.

У відповідності до принципів кредитно-модульної системи кафедра застосовує рейтингову систему контролю, що дозволяє добиватись більш ритмічної роботи студентів протягом семестру, а також активує їх пізнавальну діяльність, стимулює творчу активність. Основними методами контролю знань, умінь та навичок студентів є: тестовий контроль, усне опитування, перевірка виконання самостійної позааудиторної роботи, виконання і захист лабораторної роботи.

Тестування використовується у всіх видах контролю і здійснюється як в аудиторній, так і позааудиторній роботі (виконання домашніх завдань). Застосування цього методу дає можливість в найбільш короткий термін одночасно перевірити засвоєння матеріалу всіма студентами групи, визначити напрямки для індивідуальної роботи з кожним.

Досвід застосування тестового контролю тісно пов'язаний із історією розвитку даного методу. Найбільші здобутки у реальному запровадженні його у педагогічну практику мають такі країни світу, як Великобританія та США [1]. В Україні було зроблено декілька спроб запровадити тестову систему для відбору абітурієнтів до ВНЗ (1992 р.), а також для визначення рівня навчальних досягнень учнів. У 2005 році згідно указу Міністерства освіти і науки України здійснено перехід до проведення вступних екзаменів для вступу у ВНЗ шляхом складання ЗНО. 31 грудня 2005 року Кабінет Міністрів створив Український центр оцінювання якості освіти й офіційно дозволив вступати до ВНЗ за результатами тестування [5]. У 2006 році ЗНО ввели на офіційному рівні [3].

Негативне ставлення українських освітян до тестів було викликано, в першу чергу, недосконалістю розроблених тестових завдань, які готувалися нашвидкуруч, і тому були не зовсім якісними, одні з яких були просто задачами, а інші запитаннями. Другою причиною є певна інертність педагогічного мислення, небажання змінювати умови педагогічної праці, бо це вимагає затрати значних зусиль, які держава ніяким чином не відшкодовує.

Достатньо частими є закиди у педагогічній літературі [7] щодо недостатньо науково обґрунтованих засад складання тестів, довільності і упередженості тлумачення результатів тестових випробувань, вказується на констатуючий характер результатів тестових випробувань, наголошується на тому, що тест зовсім не розкриває процес виконання завдання, рівно як не виявляє виникнення і розвитку того чи іншого явища, а може бути просто відгаданий.

На відміну від інших методів наукових досліджень тести характеризуються такими особливостями: відносною простотою процедури й необхідного обладнання; безпосередньою фіксацією результатів; можливістю використання як індивідуально, так і для груп; зручністю математичної обробки результатів; короткочасністю діагностичного етапу; наявністю встановлених стандартів (норм) [2]. Тестовий метод, як і усі методи науково-педагогічного дослідження, не є універсальним, але його позитивною характеристикою є об'єктивність вимірювання якості знань. Критика тестування часто обумовлена нерозумінням специфіки цього методу і реальних можливостей його застосування. Вона правомірна тоді, коли при некомпетентному використанні педагогічних тестів абсолютизується тестовий бал, забувається, що будь-яка відповідь дається з певною долею вірогідності. Достойнство педагогічного тестування полягає ще і в тому, що можна оцінити ступінь цієї вірогідності і, отже, знати, наскільки точний отриманий результат.

Зрозуміло, що проектування тестів потребує значних витрат часу. Але розроблена викладачами система тестових завдань з певної навчальної теми у подальшому призводить до суттєвого скорочення часу на контроль за навчальною діяльністю студентів. Так, система тестових завдань, розроблених на кафедрі біологічної та медичної хімії ІФНМУ з курсу «Медична хімія» та «Біоорганічна хімія» з усіх тем практичних занять, суттєво скоротила витрати навчального часу на перевірку поточного та модульного контролю. Викладач не має можливості протягом чотирьох занять перевірити відповідь від кожного студента на 30 запитань з дисципліни, а тестова програма дозволяє це зробити. Тому, електронне тестування в такому випадку надає можливість оцінити всіх студентів і отримати об'єктивні результати їх знань.

Отже, застосування тестів з навчальної дисципліни «Медична хімія» можливе: для перевірки знань студентів на залікових модулях; під час проведення практичних занять; як контрольна форма допуску до виконання практичних робіт; для оцінювання якості самостійної позааудиторної роботи. Тест повинен забезпечувати діагностичний зворотний зв'язок між студентом і викладачем. Педагогічна діагностика у закладі вищої освіти є невід'ємною частиною організації й здійснення навчального процесу.

Впровадження в медичну освіту системи тестових інтегрованих іспитів Крок 1, 2, 3 це серйозний крок з удосконалення системи навчання. Підготовка студентів до цих іспитів вимагає значних зусиль і праці професорсько-викладацького складу. Вона повинна розпочинатись заздалегідь, а не безпосередньо перед іспитами. Для забезпечення цього процесу необхідна перебудова засобів контролю знань майбутніх фахівців, що вимагає створення на кожній кафедрі тестових завдань системи «Крок» для кожного практичного заняття. Враховуючи вимоги сьогодення, вони повинні бути включені в навчальні і навчально-методичні посібники, методичні розробки для студентів, що дає можливість підвищити ефективність самостійної підготовки майбутніх лікарів [4].

Висновок

Лише підготовлений відповідним чином комплекс завдань дає змогу з використанням певних діагностичних методів правильно оцінити рівень знань і вмій суб'єктів навчання. Ось чому в педагогіці останнім часом виникла тенденція до використання кількісних методів педагогічного контролю. Серед засобів об'єктивного контролю найбільш науково обґрунтованим є метод тестування із залученням технічних засобів для обробки результатів.

Список літератури

1. Bulah I.С. Stvorjuemo jakisnij test / I.С. Bulah, M.R. Mruga. K.: Majster-klas. – 2006.- 151 s.
2. Gricjuk L. K. Testovij kontrol' uspjishnosti studentiv v praktici suchasnoj vishhoj osviti / L. K. Gricjuk, A. V. Ljakisheva // Nauk.-metod. zhurnal «Social'na robota v Ukraїni: teorija i praktika». – 2012. - №2.- S. 18-29.
3. Nakaz Ministerstva osviti i nauki Ukraїni «Pro organizacijni zahodi pidgotovki ta provedennja u 2006r. zovnishn'ogo nezalezhnogo ocinjuvannja ta monitoringu jakosti osviti vipuskniv navchal'nih zakladiv sistemi zagal'noj seredn'oi osviti» №30 vid 21.01.2006 r.
4. Nakaz MOZ «Pro pidgotovku do vprovadzhennja sistemi licenzijnih derzhavnih integrovanih perevidnih i vipusknih ispitiv u medichnih vishhijh zakladah osviti III–IV rivniv akreditacii» № 396 vid 31.12.96
5. Postanova Kabinetu Ministriv Ukraїni «Pro nevidkladni zahodi shhodo zaprovadzhennja zovnishn'ogo nezalezhnogo ocinjuvannja ta monitoringu jakosti osviti» №1312 vid 31.12.2005r.
6. Sulima С. Nevidkladni zavdannja sistemi vishhoj osviti na novomu etapi Bolons'kogo procesu / С. Sulima // Vishha shkola. – 2010. - №1. – S. 5-13.
7. Shvec' D. С. Testuvannja jak efekтивna forma kontrolju ta pidvishhennja jakosti znan' / D. С. Shvec' // Gumanitarnij visnik ZDIA. – 2010. – Vipusk 41. – S. 169-177.

Реферати

ПРИМЕНЕНИЕ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЯ, КАК ОБЪЕКТИВНОГО МЕТОДИЧЕСКОГО ИНСТРУМЕНТАРИЯ ОЦЕНКИ КАЧЕСТВА ОБУЧЕНИЯ

Карпец М. В.

В статье рассмотрены преимущества тестового контроля, как одного из средств педагогической диагностики, из опыта преподавания дисциплины «Медицинская химия» для студентов-первокурсников в условиях кредитно-модульной системы обучения.

Ключевые слова: тестирование, контроль знаний, кредитно-модульная система.

APPLICATION OF TEST CONTROL AS OBJECTIVE METHODOLOGICAL TECHNIQUE FOR EVALUATION OF QUALITY OF EDUCATION

Karpets M. V.

The article examines the benefits of test control as a means of educational assessment, the experience of teaching "Medical Chemistry" for first-year students at a credit-module system.

Key words: testing, knowledge, credit-module system.

Стаття надійшла 11.12.2014 р.